

Krajanské informace

Vydává Velvyslanectví České republiky v Pretorii ve spolupráci s českými krajany
v Jihoafrické republice

Náměty a příspěvky:

e-mail: RadkaHej@gmail.com

Fax: 012 5482765

Redakce neručí za obsah zaslaných příspěvků

poštovní adresa: Krajanské informace, P O Box 2708, Lonehill, 2062, JHB

Vážení a milí krajané,

Červencové vydání je nabitě různými články, povídkami a zábavou jako kanón generála Vindiškréce, a tak vás nebudeme zdržovat dlouhým úvodním povídkami a jdeme rovnou k věci.

„Česko je 13. nejmírumilovnější zemí na světě“, „Nové byty v Praze jsou nejdražší ve střední Evropě“ a „Dopravu v Česku obohatí vlaky ve zlatočerných barvách“ jsou jen některé z titulků dnešních Zpráv. Ve smutné části této rubriky se dozvíte, že nás bohužel na věky opouštěli dva známí Češi – hrabě Kinský a herečka Zita Kabátová. Zitě Kabátové jsme věnovali také Osobnosti. Ve městech se podíváme do moravské Kroměříže a v Číslech a údajích se dozvíte o středověké slávě našeho jazyka a jeho následném úpadku. Zajímavosti nás poučí jak poznáme správně načepované pivo. Tohle by jistě měl vědět každý správný Čech. Čeština, Recepty, Vlastenecký kalendář a pozvánka do kina jsou taktéž na svém místě.

A máme tady taky příspěvkový rekord. Příspěvatelé jsou sice jenom dva, ale každý z nich nám do dnešního čísla

zaslal příspěvky hned tři! To tu ještě nebylo. Od pana Jardy z Pretorie jsme dostali další díl Sklářských humoresek, článek o 100. výročí úmrtí spisovatele Karla Maye a křížovku. Pan Karel Vaňas nám zaslal další díl seriálu Největší záhady Česka, povídku do rubriky Humor a článek do Zdraví – Jak nám příznaky odhalují co v těle chybí.

Oběma pisatelům moc a moc děkujeme. Za jejich úctyhodný výkon jim udělujeme „řád zlaté propisky“ a budeme se těšit na příspěvky další. Příspěvky od nich a také od vás všech, kteří máte do psaní chuť.

Přejeme příjemné a nerušené počteníčko

Vaše redakce

Z obsahu

Inzeráty / Oznámení	3
Výběr zpráv	3
Jihoafrická a česká města	7
Historické budovy	8
České osobnosti	9
Česká republika v číslech a údajích	10
VLASTENECKÝ KALENDÁŘ:	11
ZÁBAVA	11

Čeština	11
Křížovka od pana Jardy z Pretorie	12
Zajímavosti	12
Největší záhady Česka	13
Recepty	16
Zdraví	17
Kultura	18
HUMOR	18

Česká krajanka v JAR oslaví v Kapském Městě 100. narozeniny!

Dne 27. 7. 2012 oslaví 100. narozeniny paní Carolina Houba. BLAHOPŘEJEME! Níže naleznete její pozoruhodný životopis, který nám zaslala její dcera, paní Zuzana Karla Roy, z USA, kde žije.

Carolina was born on 27TH JULY 1912 in Vienna to Czech parents Karl and Ludmilla Baborski. Despite the fact her childhood was disrupted by the cruel conditions of the First World War with many hardships for her family, she grew up as an avid and inquiring student of life. To this day she remains a student, lively and knowledgeable, with interests that span the entire spectrum of existence – plus a strong conviction to speak her mind.

Because her father was sent to the trenches, and her mother was struggling to make ends meet in Vienna, the Red Cross sent Carolina to the care of a foster family in Denmark. This early adventure initiated her global trotting life. It opened the doors to the Scandinavian languages and her fascination for the subtleties of different cultures and their languages. A matriculation present from her uncle had her traveling by ship to Brazil in 1934. The Romantic languages and cultures with their passion for life became yet another point of reference and intrigue.

From childhood Carolina developed a deep love and knowledge of music. Especially dear are the compositions of the Czech composers and the Austrian, Mozart. She expressed her musical talents through choir and duet singing and playing the violin. Her artistic and creative abilities, and complete fluency in five languages were later to be her livelihood and saw her through her university studies and difficult years during the war.

She entered Vienna University to study law but switched to medicine at Charles University in Prague. The fluidity of life was disrupted by war once again, and her medical studies put on hold when Hitler closed the Czech universities. These were hard times but a blessing too. She met her life partner, the then Czech Davis

Cup Tennis Coach, Jaroslav Tomas Houba. He was looking for a German language teacher. They married in early 1941 and later that year their son Jaroslav Alois Houba was born. Their second child, daughter Zuzana Karla Houba Roy was born in 1945.

Carolina completed her medical studies in post war Prague but because of the communist takeover, the family left their homeland in 1949 to settle in Norway where Jaroslav became Davis Cup Coach to the Norwegian Tennis Federation. Much to her disappointment Carolina was barred from practicing medicine as she did not have a local degree.

Two years later, at the invitation of the Western Province Lawn Tennis Association and seeking a new beginning, the family sailed for Cape Town arriving in South Africa in April of 1951. Again her foreign medical degree was not accepted. Bravely she attempted to re-qualify the final four years of medical school but financial conditions did not allow her to continue. Some years later she decided to pursue a career related to research graduated with a Higher Certificate in Librarianship at the University of Cape Town. She then served as research-librarian for the Fishing Industry Institute at UCT for 18 years.

After retirement Carolina and Jaroslav spent ten years living in Oregon, USA with their daughter and her family. Here she devoted her time assisting Jaroslav in writing about his life's work of teaching tennis. They returned to South Africa in 1991. Since the loss of her beloved Jaroslav in 1995, Caroline has continued her life and study at her flat in Rondebosch. Though her family is spread across the globe, her main interest remains the wellbeing of her grandchildren and great grandchildren. At age 86 she fulfilled a lifetime wish to visit India.

Carolina, at age 100, is blessed with the same inquiring mind she was born with. Throughout her rich and eventful life she has felt her overriding mission to be an educator and champion of truth intensely, which she has pursued this relentlessly. No one has left her presence unchanged, and she continues to inspire all who come to listen to her expound her thought about music, art, philosophy, religion, and science.... As always, her interactions have continued to have the common underlying thread - a piercing search for the truth.

Inzeráty / Oznámení

Pracovní příležitost

The company Health Window is looking for 7 Czech speaking candidates to work in its call centre. The call centre is based in Pretoria, Val de Grace. The candidate will be required to make telephone calls to patients that are residing in the Czech Republic so it is important that they are fluent in Czech. Training is provided. The salary is negotiable (R5000 – R10 000). The position is based on a normal working day. Previous call centre experience would be an advantage, but not necessary. The interested candidate should have good conversation skills. It would be beneficial to have basic computer skills.

Contact: Sandra Last, International Project Coordinator,
Office: + 27 12 804 5410, Cell: + 27 71 330 6349

Villa Klara B&B nabízí ubytování v luxusně vybavených pokojích v srdci Johannesburgu v Northcliffu. Guesthouse je vhodně situován velmi blízko nákupního střediska Cresta.

Ideální pro byznysovou klientelu díky své poloze. (CBD 15minut, Sandton 20minut, N1 7 minut, nemocnice 10 minut)

Pokoje mají WiFi spojení.

Pro více informací navštivte naši webovou stránku www.villaklara.co.za

Rezervace: klara@villaklara.co.za či 011 478 2513.

Denně od: 08:00 do 17:00.

At Villa Klara, the customer always comes first.

Výuka češtiny a angličtiny od začátečníků až po velmi pokročilé, od dětí až po důchodce. Individuální přístup. Kontakt: Radka Hejmalová-Millar, mobile 0824681401, e-mail RadkaHej@gmail.com

Kvalifikovaná soudní překladatelka nabízí vypracování překladů z češtiny do angličtiny a z angličtiny do češtiny (případně z a do ruštiny a němčiny). Kontakt: Radka Hejmalová-Millar, mobile 0824681401, e-mail RadkaHej@gmail.com

Naučte se šít jako profesionálové a oblékejte se podle svých představ.

KURZY ŠITÍ pro začátečníky i pokročilé

Individuální přístup a zdokonalení vašich dovedností jsou u nás zaručeny.

Specializujeme se také na **DESIGN A ZAKÁZKOVÉ ŠITÍ** svatebních šatů; večerních, business a vycházkových oděvů. Najdete nás v Centurion.

VOLEJTE **0834484795** – Petra

Výběr zpráv

Česko je 13. nejmírumilovnější zemí na světě

Česká republika je podle Globálního mírového indexu, který každoročně měří výzkumníci z Austrálie a USA, 13. nejmírumilovnější zemí na světě. Ze sousedů Čechy v tomto ohledu překonává pouze Rakousko, které se umístilo na 6. příčce. Za nejmírumilovnější zemi na světě označili výzkumníci z Institutu pro ekonomiku a mír Island, za nejnebezpečnější Somálsko.

Institut už počátkem týdne oznámil, že válek ve světě v loňském roce ubylo. Zlepšení vztahů mezi státy a větší zdrženlivost k válečnému řešení jsou výrazné, zvláště v Africe. Konfliktů výrazně ubylo.

Výzkumníci pátým rokem po sobě poměřovali 23 oblastí veřejného života vážících se k bezpečnosti obecně.

Například si všímají stavů bezpečnostních sil, statistik o násilných činech, politické stability, vztahů se sousedními zeměmi, výdajů na zbrojení i vnímání míry kriminality obyvateli.

Česká republika z měření vyšla jako 13. nejbezpečnější na světě. Ve většině kategorií získala nejlepší známky, hodnocení jí sráží zejména průměrně obodovaný stav policejních sborů a bezpečnostních sil obecně (známka 3), velké množství vězňů, organizovaný zločin a násilná zločinnost, vojenské kapacity (všechno známka 2) a účast na bojových misích za hranicemi (známka 2,5).

Vyjma Rakouska si ČR vedla lépe než její sousedé. Nejbliže za ní se letos ocitlo Německo (15. místo) a Slovensko (16.), následované Polskem na 24. příčce.

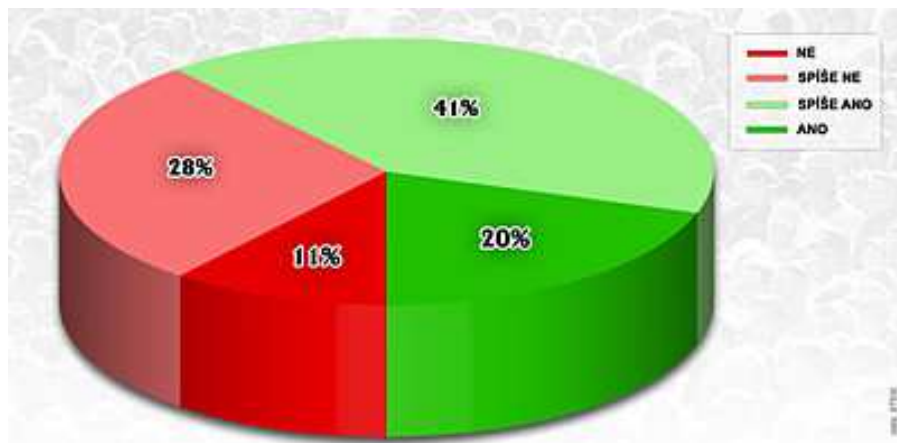
Nejmírumilovnější byl loni, stejně jako dříve, Island, následovaný Novým Zélandem a Dánskem, které obsadily společně druhé místo. Jako čtvrtá se umístila Kanada, jako páté Japonsko. Spojené státy jsou na 88. místě. Za nejnebezpečnější shledali výzkumníci Somálsko, jež tak skončilo na poslední, 158. příčce.

*Nové byty v Praze jsou nejdražší ve střední Evropě

Praha byla v loňském roce s cenou nového bytu 2500 eur za metr čtvereční nejdražším městem v rámci střední Evropy a její cenová úroveň byla srovnatelná například s Berlínem. Vyplývá to ze studie společnosti Deloitte, která sledovala ceny bydlení v letech 2010 a 2011 ve 12 evropských zemích.

Praha je zároveň jedním z mála evropských měst, kde ceny nových rezidenčních nemovitostí překračují průměr dané země více než dvojnásobně. Ve Frankfurtu a Hamburku je cena nových bytů ve srovnání s průměrem Německa dokonce 2,5násobná.

*Národní hrdost Čechů upadá, pyšní se jí nejméně lidí od konce 90. let

JSTE PYŠNÝ(Á) NA TO, ŽE JSTE OBČANEM ČESKÉ REPUBLIKY?

dotázaných s tímto tvrzením zásadně nesouhlasí, 28 procent lidí na svůj původ spíše hrdí nejsou.

Podle ČTK jde tak vůbec o nejnižší číslo od konce 90. let, kdy agentura začala tento průzkum provádět. Pravidelně se podíl hrdých Čechů pohyboval kolem hranice 80 procent, dlouho bylo nejnižší hodnotou 72 procent, a to počátkem roku 1999, kdy vznikla opoziční smlouva.

Průzkum se konal ve dnech od 18. do 29. dubna. Zúčastnilo se jej 1084 respondentů starších 18 let.

*Dopravu v Česku obohatí vlaky ve zlatočerných barvách

Český železniční dopravce LEO Express poprvé představil svou novou moderní vlakovou soupravu. Ta

Z průzkumu vyplývá, že nejdražší ze sledovaných metropolí se v roce 2011 stala Paříž s průměrnou cenou za nový byt přesahující 8000 eur za metr čtvereční. Naopak nejlevnější jsou nové byty v Budapešti, kde průměrná cena rezidenční nemovitosti byla 940 eur za metr čtvereční.

Trhy s novými byty navíc ve sledovaných zemích loni vykazovaly rozdílný vývoj. "Nejvyšší růst cen vykazovala Francie, následovaná Německem a Rakouskem. Výrazný pokles zaznamenalo Maďarsko s poklesem o 23,5 procenta a Španělsko s poklesem o 5,6 procenta," uvedla Diana Rádl Rogerová z Deloitte.

Studie rovněž sledovala, za jak dlouho si Evropané s průměrnými příjmy vydělávají na koupi nového bytu o velikosti 70 metrů čtverečních. Zatímco v Dánsku je k pořízení nového bydlení zapotřebí 2,4násobek průměrného ročního hrubého příjmu, ve Francii je již nutné disponovat 9,1násobkem. V České republice je podobně jako v Nizozemsku či Velké Británii na pořízení nového bytu třeba přes sedm ročních hrubých platů.

Počet Čechů, kteří si váží svého původu a jsou hrdí na svou národnost, se za posledních několik měsíců výrazně snížil. Zatímco ještě loni v březnu bylo takových lidí 76 procent, dnes je to 61 procent. Je to také nejméně od konce 90. let, kdy agentura STEM s těmito průzkumy začala. "Jedinou skupinou populace, kde k oslabení pocitu národní hrdosti nedošlo, jsou lidé, kteří jsou spokojeni s politickou situací," komentuje STEM výrazný pokles v pocitu národní hrdosti.

Na dotaz, zda jsou lidé pyšní na to, že jsou občany České republiky, odpověděla pouhá pětina, že rozhodně ano, 41 procent by spíše souhlasilo. Naopak 11 procent

bude přepravovat cestující na trase Praha – Ostrava. Podle majitele společnosti Leoše Novotného jí nemůžou konkurovat žádné jiné vlaky, jen automobilová doprava.

Začíná nová éra české železnice. Jde o vůbec první vlak, který český soukromý vlakový dopravce nasazuje na dálkovou trasu. Soupravy LEO Express se řadí mezi nejmodernější v Evropě. Švýcarský výrobce Stadler je vyrobil na míru

přesně podle našich požadavků speciálně pro české zákazníky.

Tyto vlaky v mnoha parametrech představují to nejlepší, co budou moci cestující na tuzemské železnici využít. Přinášejí jedinečné spojení vysoké rychlosti, respektive krátké doby jízdy, s poskytováním vysoce kvalitních služeb plně srovnatelných s úrovní cestování v západní Evropě. Díky tomu nové soupravy umožní efektivně bojovat s pravou konkurencí, kterou je silniční doprava.

Nové soupravy jsou velmi ekonomické a úsporné. Mají moderní lehkou konstrukci, která je zároveň velmi odolná. Jejich hmotnost je oproti běžným vlakům poloviční, mají výrazně nižší spotřebu elektrické energie a také nízké provozní náklady.

Ceny jízdенок zatím nejsou pevně stanovené. Novotný ale předeslal, že budou srovnatelné se současnými cenami ostatních vlakových dopravců. Komfort a služby by přitom měl LEO Express nabídnout svým zákazníkům vyšší.

***Čech jako jediný na světě žije bez srdce, nahradili mu ho čerpadly**

Lékaři pražského Institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM) provedli unikátní zákrok. Jako prvním na světě se jim podařilo úspěšně odoperovat pacientovi srdce se zhoubným nádorem a nahradit ho dvěma speciálními čerpadly na baterie.

Srdce, sval o velikosti mužské pěsti, je nejvýkonnějším orgánem v lidském těle. Je obklopeno plicními laloky, cévami a tepnami, chráněné prsní kostí, žebry, páteří, spoustou svalů a šlach.

Srdce začíná bít už čtvrtý týden od početí. Jeho dlouhá cesta končí jen několik málo okamžiků před smrtí.

Srdce má neuvěřitelné „pracovní“ nasazení. Za jedinou minutu, kterou strávíte sledováním 2 televizních reklam, se stáhne více než 70krát.

I když váží jen asi 350 gramů, dokáže za den přečerpat 12 000 litrů krve.

Skutečný objem krve, který srdce denně vypudí, však může být mnohem větší. Při vydatné fyzické námaze stoupá objem krve, který jím projde, z obvyklých 5 nebo 10 litrů na 45 litrů za minutu.

„Sedmatřicetiletý muž žije bez srdečního svalu 70 dní a zotavuje se. Pokud se vše bude dobře vyvíjet, mohl by v budoucnu srdce dostat při transplantaci“ řekl profesor Jan Pirk, který zákrok se svým týmem provedl. Muži byl diagnostikován zhoubný nádor v srdci. Nešel odoperovat, prorůstal uprostřed srdce, nešířil se nikam, neměl žádné metastázy. Přemýšleli jsme, co udělat. Jediná možnost byla dát to srdíčko pryč a místo něj použít ta dvě čerpadla,“ řekl Pirk.

Metodu před jeho týmem zkusili jen lékaři v americkém Houstonu, kde je jedno z nejlepších kardiocenter na světě. Nebyli ale úspěšní. „Použili jsme to tak, jak oni to popsali. O něco jsme to vylepšili, takže to funguje,“ dodal Pirk.

Při cestě novou vlakovou soupravou si cestující bude moci vybrat ze tří tříd – od té nejluxusnější třídy Premium přes Business sekci až po klasickou Ekonomickou třídu. I v té je ale kladen důraz na pohodlí.

Všechny sedačky mají opěrky na lokty i na nohy a jsou polohovatelné. Každá z nich má k dispozici i svůj stolek, a to nejen na jídlo, ale i na laptop.

Konstruktéři vlaku mysleli i na lidi se sníženou pohyblivostí a na handikepované, vlak je proto nízkopodlažní s výsuvnými schody a bezbariérovými toaletami.

Pro cestující by měla být zajištěna i zábava díky vnitřnímu audio-video kanálu, který bude cestujícím umožňovat pustit si na vlastních telefonech či laptotech filmy, hudbu, hry a zpravodajství.

Provoz v plném rozsahu, tedy s pěti vlaky a šestnácti spoji denně, LEO Express zahájí s nabytím platnosti nového jízdního řádu v prosinci letošního roku.

Zhoubné nádory srdce jsou velmi vzácné. Pirk uvedl, že v IKEM se takový případ objeví asi jednou za dva roky. U valné většiny pacientů se nezhoubné nádory dají ze srdečního svalu vyříznout.

Čerpadla HeartMate II, která má nyní v těle sedmatřicetiletý muž, lékaři v IKEM používají už léta. Pacienti ale vždy dostali jen jednu speciální pumpu, která měla zajistit činnost levé strany srdce. Tentokrát experti dva přístroje spojili, museli ale jejich činnost sladit. Z levé srdeční komory se pohání krev do celého těla, je tedy potřeba větší výkon. Z pravé komory se odvádí krev do plic k okysličení. „Bylo složité dvě zařízení zesynchronizovat, aby plnila tu úlohu, kterou mají mít. To se podařilo,“ uvedl Pirk.

Lékaři po zákroku udržovali pacienta 17 dní v umělém spánku. Je zesláblý. Nyní rehabilituje a posiluje nohy. Učí se také zařízení, které má místo srdce, obsluhovat a měnit baterie. K nim je připojený a neustále je nosí v brašně s sebou. „Až bude natolik zrehabilitován, že se sám obslouží a dojde si, kam potřebuje, tak ho přesuneme na normální oddělení a pak eventuálně domů. Počkáme pár měsíců a provedeme znovu vyšetření, jestli se nějaký nádor nevyvinul, což se může stát. Pokud by to tak nebylo, zařadíme ho na čekací listinu pro transplantaci srdce,“ popsal další postup Pirk, který vede kardiocentrum v IKEM.

Na otázku, jak dlouho by člověk mohl bez srdce žít, zatím není odpověď. „To nikdo neví. Je to první operace na světě,“ podotkl Pirk. Dodal, že pokud se přístroj používá jako náhrada levé srdeční komory, pacienti s ním žijí i sedm let. „Já si myslím, že to jedno čerpadlo, pokud se ještě zdokonalí - takže se bude nabíjet indukčně, nebude muset vést z pacienta žádný kabel, což by mohlo být tak do pěti let - tak do značné míry nahradí transplantaci srdce,“ míní profesor.

Existuje i náhrada celého srdce, která funguje ale na jiném principu, než dvě spojená čerpadla. Používá se podle Pirka výjimečně v USA, Německu či ve Francii. „Možná, že se ukáže, že tohle je také cesta,“ dodal profesor.

*Průměrný Čech vypil za šedesát let 174 sudů piva a snědl 4,5 krávy

Průměrný obyvatel Česka vypil za období let 1950 až 2010 celkem 174 padesátilitrových sudů piva a snědl 30 prasat. Vyplývá to z netradiční publikace s názvem "61 let českého strávnicka", kterou zveřejnil Český statistický úřad.

Během uvedených 60 let průměrný tuzemec spořádal i 3,8 tuny chleba a 4,7 tuny masa včetně vnitřností. K tomu bylo potřeba porazit 30 prasat, téměř 500 kusů drůbeže a 4,5 krávy. Spotřeba brambor za období dosáhla v průměru 5 879 kilogramů na hlavu a konzumace cukru přesáhla 2,3 tuny na osobu.

Milovníci piva a vepřového

Přestože v posledních letech Češi mírně snížili konzumaci piva, zůstávají největšími pijáky piva na světě před Iry a Němci. Vepřového masa snědí lidé v ČR ročně kolem 40 kilogramů, což je takřka polovina roční konzumace masa.

Průměrná spotřeba mléka v tekutém stavu i ve formě mléčných výrobků bez másla převýšila 13 tun na hlavu. Při současné průměrné roční doživosti kolem 7 100 litrů by tak k naplnění spotřeby každý obyvatel potřeboval průběžně dvě dojnice. Na spotřebu 16 500 vajec za uvedené období by každý Čech musel postupně chovat celkem 64 slepic.

Kromě údajů o spotřebě jídla a nápojů obsahuje publikace také čísla o spotřebě cigaret v letech 1995 až 2010. Za toto období každý obyvatel ČR vykouřil v průměru přes 105 000 cigaret, což je zhruba 5 250 krabiček.

Stravovací zvyklosti obyvatel Česka se přitom mění, vyplývá ze statistik. Lidé pijí například méně mléka než v minulosti, na druhou stranu roste spotřeba mléčných výrobků, zejména sýrů. Snižuje se spotřeba chleba, na druhou stranu lidé více jedí rohlíky či housky. Roste spotřeba ovoce, kterého Češi snědí kolem 90 kilogramů ročně, hlavní zásluhu na tom má dříve méně dostupné jižní ovoce.

Obyvatelé Česka v roce 2010, ze kterého pocházejí poslední oficiální údaje, omezili spotřebu většiny potravin. Jedli méně masa, mléčných výrobků, ovoce i zeleniny. Snížila se také spotřeba alkoholu a cigaret. Mezi nečetné výjimky, jejichž průměrná spotřeba rostla, patřily brambory, oleje a tuky. Podle výrobců potravin i obchodníků lidé na potravinách šetřili v důsledku ekonomické krize.

*Zemřel hrabě Kinský (†56)

Zemřel hrabě Antonín Kinský, potomek slavného šlechtického rodu.

Za komunistů pronásledovaný, po revoluci restauratér, spolujatel tří pražských podniků, ve kterých však často sám obsluhoval. A objevil se také ve filmu - zahrál si po boku Bolka Polívky, Veroniky Žilkové a Zity Kabátové ve snímku Zapomenuté světlo.

Je to zajímavá postava známého šlechtického rodu. Respektive jedné z jeho větví. Hrabě Antonín Kinský (†56) se i přes šlechtický titul živil jako barman, číšník, restauratér a dokonce i příležitostný herec.

*Ruzyně omezí bezplatné parkování na 15 minut za hodinu

Auta budou moci od července parkovat na pražském letišti zadarmo jen jednou za hodinu. Po 15 minutách stání budou muset parkoviště opustit a vrátit se znovu až za hodinu, nebo zaplatit sto korun za půl hodiny čekání na pasažéry. Ruzyně tím chce zamezit zneužívání bezplatné služby.

Letiště Praha omezí volný vjezd na parkoviště na jeden za hodinu. Nový systém má omezit současnou praxi, kdy se hlavně taxikáři vraceli na neplacená parkoviště po uplynutí 15 minut opakovaně. Kapacita krátkodobého parkoviště je totiž omezená a nové opatření zabrání dopravním komplikacím.

Změna je podle některých taxislužeb proti dřívějším návrhům vstřícnější. Loni letiště zavedlo stokorunové zpoplatnění třetího a dalšího vjezdu na letiště v průběhu jednoho dne. Platby ale nevyžadovalo od řidičů, kteří se přihlásili do průzkumu dopravního vytížení letiště a kteří si za tímto účelem pořídili zkušební čipovou kartu.

Pro řidiče taxislužby, kteří na rozdíl od ostatních řidičů mnohdy potřebují delší dobu na naložení klientů nebo se na letiště vrací opakovaně, nabídne Letiště Praha zvýhodněné parkování s předplacenou kartou. S 500korunovým ročním předplatným vyjde půlhodinové stání na 50 korun, s tisícikorunovým kreditem na 40 korun, vyplývá z materiálů, které letiště mezi dispečinky taxislužby rozeslalo.

Podle oslovených dispečinků se případné platby až na výjimky na zákazníky prý přenášet nebudou. "Řidič toto zaplatí ze svého, protože takovéto náklady klientovi naučtovat nemůže," uvedl ředitel Halotaxi Jan Beřák.

Podle něj by ale bylo vhodné ze strany letiště zvážit zavedení stání určeného pouze na vyložení zákazníků taxi bez toho, aby řidiči museli vjíždět na toto krátkodobé 15minutové parkoviště.

Systém hodinové prodlevy mezi jednotlivými vjezdy na krátkodobá parkoviště nebude platit pro vozidla AAA Radiotaxi a 111 RadioCab Taxi. Tyto dispečinky mají uzavřenou smlouvu s letištem a jsou jeho oficiálními dopravci. Za možnost parkování přímo před terminály platí podle předsedy Odborového svazu taxi Praha Pavla Jelínka kolem 20 tisíc korun měsíčně za jeden vůz.

Kinský pocházel z rodové větve, která i po roce 1948 zůstala v Čechách a prožila si veškeré ústrky komunistů. Za totality tak pracoval jako vrátný, hotelový portýr, recepční, ale také prodavač v antikvariátu, kde mu šéfoval člověk, jehož tatínek prý dělal kočího u Schwarzenbergů.

Role si tak na čas obrátili a hrabě Kinský se dostal mezi služebnictvo. Po revoluci mu přece jen slavné jméno pomohlo, když získal i díky slavné rodině zaměstnání v jedné zahraniční realitní kanceláři a potřebný kapitál.

Poté se však již naplno pustil Kinský do podnikání v pohostinství. Ve svých

pražských restauracích, které spoluvlastnil, se ale sám pohyboval nejraději přímo na placu. I přes svou modrou krev se rozhodl, že bude hostům roznášet pivo a kafe. "Člověk něco musí dělat," svěřil se jednou v televizním pořadu *Krásný ztráty*. "Ono nic neděláním je strašně drahá záležitost. Člověk ztratí spoustu přátel a proplácá neuvěřitelně času."

Sympatický svobodný mládenec bezmála dvoumetrové postavy se však ve své první pražské restauraci na Malé Straně poznal i s režisérem Vladimírem Michálkem. A ten ho pak v roce 1996 obsadil do filmové role ve snímku *Zapomenuté světlo*, kde dostal roli na tělo - hraje řidiče sanitky, hraběte Kinského.

Společně se svým otcem se Antonín Kinský stal významným uměleckým sponzorem, čímž navázal na rodovou tradici. Rod Kinských, který má kořeny ve 13. století, již dříve platil za významné mecenáše umění.

Vzdáleně byl Antonín Kinský, který dle serveru Lidovky.cz dlouhodobě bojoval s těžkou nemocí, příbuzným s Františkem Oldřichem Kinským, jiným pokračovatelem slavného rodu, který od roku 2001 žádal po české vládě navrácení majetku za miliardy korun. Ten byl jeho rodině údajně zabaven za 2. světové. V roce 2009 však F. O. Kinský zemřel a v procesu, který se nakonec dostal až před Evropský soud pro lidská práva, se tak úspěchu nedočkal.

*Zemřela Zita Kabátová (†99):

Ráno 27. května zemřela prvorepubliková filmová hvězda Zita Kabátová ve věku 99 let. Od roku 2005 žila v léčebně dlouhodobě nemocných v pražském Motole. Ze světa odešla herečka ve spánku, šťastná a spokojená

Zpracovala: Mirka Schullerová

Jihoafriká a česká města

KROMĚŘÍŽ

Kroměříž (německy *Kremsier*), přezdívaná *Hanácké Athény*, je okresní město ve Zlínském kraji. Leží na řece Moravě při jižním konci Hornomoravského úvalu a zároveň v jižním cípu úrodné Hané. V roce 2011 zde žilo 29 tisíc obyvatel.

V roce 1997 byla Kroměříž vyhlášena nejkrásnějším historickým městem České republiky a o rok později byl zdejší Arcibiskupský zámek spolu s Květnou a Podzámeckou zahradou zapsán na listinu světového kulturního dědictví UNESCO.

Ve městě se tradičně pořádá mezinárodní festival vojenských dechových hudeb a mezinárodní festival duchovní hudby FORFEST. Na kraji města se nachází *Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž* (dříve *Výzkumný ústav obilnářský* aj., založen 1951), který se zabývá výzkumem a šlechtěním obilnin.

Historie

První písemná zpráva o Kroměříži pochází z roku 1110. Roku 1207 potvrdil Přemysl Otakar I. olomouckému biskupovi Robertovi držbu vsi Kroměříže,

kterou koupil jeho předchůdce biskup Jan II. od knížete Oty Černého za 300 hřiven.

Město bylo založeno olomouckým biskupem Brunem ze Schauenburkaroku 1260. Olomoučtí biskupové v Kroměříži vybudovali reprezentativní letní sídlo a přemístili sem část správy diecéze. Za třicetileté války město hodně utrpělo dvakrát za sebou nájezdem švédských vojsk (1643 a 1645) a následně morem. V šedesátých letech téhož století zahájil rozsáhlou obnovu města olomoucký biskup Karel II. Lichtenštejn-Kastelkorn. V roce 1848 zasedal v Kroměříži ústavodárný říšský sněm. Ve dnech 15. a 16. dubna 1905 přednášel v Kroměříži profesor Tomáš Garrigue Masaryk na téma problém malého národa. Pro svůj enormní kulturní význam (město bylo od 17. století kulturním centrem Hané a celé střední Moravy) získalo město přezdívku *Hanácké Athény*.

Pamětihodnosti

Zachováno a v devadesátých letech opraveno bylo historické centrum města – Velké náměstí s podloubím a vedle něj stojící Arcibiskupský zámek. Ten je společně s oběma zahradami (Květná zahrada, Podzámecká zahrada) od roku 1998 zapsán na listině světového kulturního dědictví UNESCO. Krom něj se v Kroměříži nachází tři

historicky cenné kostely: kostel sv. Mořice, kostel sv. Jana Křtitele a kostel Nanebevzetí Panny Marie, kaple svatého Kříže, Mlýnská brána, biskupská mincovna, arcibiskupské vinné sklepy, Muzeum Kroměřížska a Galerie Artuš atd.

Poblíž Kroměříže se nachází přírodní park Záhlinické rybníky.

Historické budovy

Domy s podloubím na Velkém náměstí

- Proboštství
- Dům Hejtmanský
- Mühlmannův dům
- Rožní dům proti radnici
- Radnice (Kroměříž)
- Farní úřad u svatého Mořice
- Regentský dům
- Rožní dům proti zámku
- Maxmiliánův vodovod
- Knížecí dům
- Heppnarův hostinec
- Nadsklepí

Osobnosti spojené s Kroměříží

- Jan Milíč z Kroměříže (mezi 1320 a 1325–1374), český kazatel (narozen pravděpodobně v Kroměříži nebo v Tečovicích)
- Pavel Josef Vejvanovský (1639/1640–1693), barokní hudební skladatel
- Heinrich Ignaz Franz Biber (1644–1704), česko-rakouský barokní hudební skladatel německé národnosti
- Karel Leopold Klauďy (1822–1894), pedagog, politik, starosta Prahy a advokát
- Ferdinand Stolička (narozen v myslivně Zámeček u Kroměříže) (1838–1874), cestovatel, geolog, přírodovědec, první Čech v Himálaji
- Max Švabinský (1873–1962), malíř a rytec, narozen v Kroměříži v Jánské ulici
- Václav Talich (1883–1961), dirigent
- Jan Rypka (1886–1968), orientalista, překladatel z perštiny a turečtiny
- Jindřich Spáčil (1899–1978), učitel, spisovatel a amatérský archeolog
- Alexej Čepička (1910–1990), komunistický politik, jeden z architektů projektu likvidace katolické církve v Československu
- Alois Poledňák (1922–1984), komunistický politik, ředitel Československého státního filmu v šedesátých letech
- Jaroslav Koutecký (1922–2005), dramatický, fyzikální chemik
- Karel Prager (1923–2001), dramatický (Nová scéna ND, Federální shromáždění aj.), narozen v Kroměříži
- Igor Němec (1924–2005), bohemista a slavista, narozen v Kroměříži
- Miloš Macourek (1926–2002), básník, dramatický, autor pohádkových próz a filmový scenárista, narozen v Kroměříži
- Josef Karlík (1928–2009), herec
- Bořivoj Navrátil (1933–2011), herec, narozen v Kroměříži
- Karel Kryl (1944–1994), písničkář, básník a grafik, narozen v Kroměříži
- Stanislav Hložek (* 1954), popový zpěvák
- Stanislav Kratochvíl (* 1932), psycholog, autor několika knih, vedoucí oddělení klinické psychologie Psychiatrické léčebny v Kroměříži
- Patrik Vrbovský aka Rytmus (* 1977), zpěvák-rapper, pravděpodobně narozen v Kroměříži (podle jiných zdrojů v Piešťanech)

Zpracovala Radka Hejmalová-Millar

České osobnosti

Zita Kabátová

(27. dubna 1913 Praha – 27. května 2012 Praha) byla česká herečka.

Pocházela z umělecky založené rodiny. Otec Benno Kabát byl architekt a památkář. Pracoval na opravách chrámu svatého Mikuláše na Malé Straně. Hrál ochotnický divadlo a psal divadelní hry pro loutkové divadlo. Matka hrála jako ochotnice v Malostranské besedě. Bratřancem matky byl Josef Šváb-Malostranský - pražský kabaretiér a první český filmový herec.

Roku 1946 se Zita Kabátová vdala za Jerryho Krále, ředitele firmy Zeiss Ikon v Bombaji. Nebylo jí však uděleno vízum a později se na dálku rozvedli.

Jako prvorepubliková hvězda stříbrného plátna neměla během svého života o nápadníky nouzi. Její život byl spojen i s nejznámějšími českými herci a režiséry. Spadeno na ní měl i Oldřich Nový, nebo Vlasta Burian. V roce 1956 se provdala za českého sportovce, veslaře-skifaře, československého reprezentanta a olympionika Jiřího Zavřela. Ten byl letech 1946-1956 jako politický vězeň v jáchymovských uranových dolech a v roce 1968 emigroval. V roce 1957 se jim narodil syn Jiří, který nyní žije v USA.

Za svůj život si zahrála přibližně v 60 filmech. Pro Divadlo Oldřicha Nového (Nové divadlo), kde jeden čas sama vystupovala, dokonce sama napsala jednu autobiograficky laděnou divadelní hru.

Zita Kabátová byla od roku 2005 po těžkém úrazu nohy v Léčebně dlouhodobě nemocných v pražském Motole, kde dne 27. května 2012 zemřela ve věku 99 let.

Nejstarší tvorba – 1936 až 1945

- *Světlo jeho očí* (1936 – první role)
- *Ulička v ráji* – film byl uváděn také pod názvem *Dobrodinec chudých psů*
- *Vzdušné torpédo 48*
- *Lojzicka*
- *Manželství na úvěr*
- *Klatovští dragouni*
- *Kvočna*
- *Lízín let do nebe*
- *Rozkošný příběh*
- *Žena na rozcestí*
- *Bláhové děvče*

- *Manželka něco tuší*
- *Stříbrná oblaka*
- *Děvče z předměstí*
- *Její hřích*
- *Kdybych byl tátou*
- *Lízino štěstí* (pokračování filmu *Lízín let do nebe*)
- *Osmnáctiletá*
- *Tulák Macoun* (s Otomarem Korbelařem)
- *U svatého Matěje*
- *Zlatý člověk*
- *Žabec*
- *Ženy u benzínu*
- *Srdce v celofánu*
- *Artur a Leontýna*
- *Madla zpívá Evropě*
- *To byl český muzikant* (film o hudebním skladateli Františku Kmochovi – hlavní role Otomar Korbelař)
- *Život je krásný*
- *Advokát chudých'*
- *Pantáta Bezoušek*
- *Provdám svou ženu*
- *Přednosta stanice* (s Vlastou Burianem)
- *Muži nestárnou*
- *Zlaté dno* (s Vlastou Burianem)
- *Počestné paní Pardubické*

Německé filmy

- *Schicksal am Strom*
- *Die Reise nach Sien*

Novější tvorba – od roku 1969

- *Hvězda*
- *Ženy v ofsajdu*

- Svět otevřený náhodám
- Akce Bororo
- Případ mrtvého muže
- Akce v Istanbulu
- Biela stužka v tvojich vlasoch
- Všichni proti všem
- Kulový blesk
- Kam nikdo nesmí
- Kluci z bronzu
- Kaňka do pohádky
- V podstatě jsme normální
- Jak básníkům chutná život
- Zapomenuté světlo
- Modré z neba
- Na lavici obžalovaných justice (TV seriál)
- To jsem z toho jelen (TV seriál)
- Želary
- Mach, Šebestová a kouzelné sluchátko
- Babí léto
- Zlatá brána (TV film)
- Hodinu nevíš...
- Pamětnice

Zpracovala: Mirka Schullerová

Česká republika v číslech a údajích

JAZYK

Čeština v období humanismu

Díky humanistickým spisovatelům, se dále zdokonaloval literární jazyk. Protože ideálem humanistických spisovatelů byla antika, projevoval se i v jazyce hlavně latinský (v lexiku i řecky) vliv. Vliv latiny nacházíme nejen ve slovníku, ale i v syntaxi. Typické pro tuto dobu bylo užívání komplikovaných souvětí. Vysokého standardu dosáhl také právnícký jazyk.

Mimořádnou úroveň jazyka humanistického období dokumentuje překlad bible pořízený členy jednoty bratrské v letech 1579 – 1593, který je známý pod pojmen *Bible kralická*. Jazykové kvality tohoto překladu byly uznány i později. Proto se jazyk Bible kralické stal vzorem při kodifikaci novodobé spisovné češtiny v době národního obrození. Sjednotil se také pravopisný úzus. Začal se používat tzv. bratrský pravopis, který vyšel z diakritického pravopisu, ale dále jej pozměnil. Místo teček nad souhláskami se začaly používat háčky. Tento pravopis trval pak beze změn až do počátku národního obrození.

V období humanismu vznikly rovněž některé teoretické práce o českém jazyce a četné jazykové slovníky. Ze slovníků mají největší význam slovníky Daniela Adama z Veleslavína *Silva quadrilinguis* a *Nomenclator quadrilinguis*. První je řazen abecedně, druhý věcně. Ve slovnících je uvedeno české slovo spolu s jeho německým, latinským a řeckým ekvivalentem. Z gramatik jsou nejdůležitější tři: *Gramatika česká* autorů Beneše a Optáta, Petra Gzella a Václava Philomatese z roku 1534, *Deklarace na Gramatiku českou* od

Jana Blahoslava z roku 1571 a *Gramaticae bohemicae libri duo* od Vavřince Benedikta Nudožerského z roku 1603. Zatímco první dvě gramatiky jsou spíše poznámkami o českém jazyce, třetí gramatika podává už první komplexní popis češtiny.

Expanze češtiny do zahraničí dosáhla v 16. století svého maxima. Vyvrcholil český vliv na polštinu. Čeština se stala konverzačním jazykem polských šlechtických kruhů a prostřednictvím polštiny se šířil vliv češtiny dál na východ. Některá česká slova v této době pronikla i do ruštiny. Čeština byla administrativním a kulturním jazykem v horních Uhrách, tj. na dnešním Slovensku. Měla vliv i na první psané lužickosrbské texty z 16. století, a to jak lexikální, tak pravopisný. Českých slov a některých prvků českého diakritického pravopisu bylo použito i při pokusu o vytvoření jednotného spisovatelského jazyka pro jižní Slovany, který podnikl koncem 16. století kanovník ze Zadaru Šimon Budinič.

Barokní čeština

Vývoj češtiny v 17. století byl ovlivněn politickými událostmi po bitvě na Bílé hoře, kdy velká část vzdělaných lidí, nekatolická šlechta a měšťanstvo, odešla do emigrace. Největší pozornost byla věnována jazyku v této době ze strany katolické církve, která v něm viděla důležitý nástroj své propagace. Pěstuje se především tvorba zaměřená na široké vrstvy obyvatelstva a literární jazyk se záměrně přibližuje mluvenému lidovému jazyku. V 17. století ještě doznívá u některých autorů humanistická tradice, i když je

přetvářena v katolickém duchu. Paralelou protestantské *Bible kralické* se stává katolická *Bible svatováclavská*, vydaná v letech 1677 – 1715. Nejdůsledněji používají humanistického jazyka spisovatelé žijící v emigraci, například Jan Ámos Komenský. Bohužel emigranti postupně ztráceli kontakt se svou vlastí a jejich tvorba měla doma jen malý ohlas.

V 18. století se pozice češtiny zhoršila. Česká katolická šlechta zastává ideu tzv. zemského patriotismu (vlast je především místo, kde žijeme) a nemá zájem, až na některé výjimky, o pěstování českého jazyka. Čeština je vytlačována z jazyka vědy a administrativy a udržuje se jen díky lidové a pololidové slovesné tvorbě. Důsledkem této situace je jednak pocit ohrožení jazyka, který se objevuje v četných obranách jazyka, z nichž nejznámější je obrana Bohuslava Balbína vydaná až po 100 letech v roce 1775, dále purismus, který se začíná šířit od konce 17. století v různých barokních gramatikách. Nejvýznamnější z nich je *Čechořečnost seu Gramatica linguae bohemicae* od Václava Jana Rosy z roku 1672. Tato gramatika, třebaže je poznamenána silným dobovým lexikálním purismem, má už značnou teoretickou úroveň.

V období baroka neměla čeština přímý vliv na jiné jazyky. Tradicí se udržela ve funkci administrativního jazyka na Slovensku a ve Slezsku. Četné barokní gramatiky pak inspirovaly první gramatiky lužické srbštiny.

Zpracovala Radka Hejmalová-Millar

VLASTENECKÝ KALENDÁŘ:

ČERVENEC

- 2. červenec 1917** – bitva u Zborova, drtivá výhra čs. legií nad rakouským vojskem
- 3. červenec 1950** – Narozen Jan Zajíc, který se 25. února 1969 upálil na Václavském náměstí v Praze
- 5. červenec 1880** – Narozen Jan Kubelík, významný houslista a skladatel
- 6. červenec 1415** – Byl upálen Jan Hus, významný český reformátor; jeho smrt způsobila Husitskou revoluci
- 6. červenec 1907** – Narozen Jaroslav Foglar, slavný český publicista a skaut
- 11. červenec 1960** – Nová socialistická ústava. Československo mění státní znak a přejmenovává se na Československou socialistickou republiku.
- 12. červenec 1872** – Narozen Emil Hácha, 3. československý prezident a prezident Protektorátu Čechy a Morava (1938-1945)
- 12. červenec 1260** – Bitva u Kressenbrunnu, porážka uherského krále Bély IV. Přemyslem Otakarem II. (získal Štýrsko)
- 14. červenec 1420** – Bitva na Vítkově; Drtivé vítězství Husitů nad křížáky (první křížová výprava)
- 18. červenec 1552** – Narozen Rudolf II. Habsburský, 47. český panovník, který si za hl. město říše vybral Prahu
- 21. červenec 1880** – Narozen Milan Rastislav Štefánik, generál francouzské armády, člen Československé národní rady a čs. ministr války

Zpracovala: Mirka Schullerová

ZÁBAVA

Čeština

Psaní sloves v přítomném čase

Doplňte i/í nebo y/ý

Kdo to v-, hlás- se. Mysl-m si, že se mýl-š. Na podzim kresl-me ovoce a barevné listí.

Přísluví prav-, že sytý hladovému nevěř-. Sotva rybník zamrzne, kluci na něm brusl-. Vosí

bodnutí bol-. Při vstupu do místnosti pozdrav-m přítomné. Mus-me si pospíšit, aby nám vlak

neujel. Na chodbě vis- obrazy. Zahradník sáz- salát a kedlubny. Mluv-š skutečně pravdu?

Mnohý pták v zimě hladov-. Někteří lidé si mysl-, že všemu rozuměj-. Nemocní trp- při

změně počasí. Nepros-te zbytečně, rádi vám pomůžeme.

Připravila Radka Hejmalová-Millar

Křížovka od pana Jardy z Pretorie (z knihy Švédské Křížovky na víkend)

Přísloví										
POMŮCKA: ARD	ODCHYLKA STŘELY	1. DÍL TAJENKY	2	SEVERO- VÝCHOD ZKR.	SMRTELNÁ CHOROBA	DŘEVĚNÁ CHATA		AMERICKÁ ZPĚVAČKA BRITNEY ???	ŠACHOVÁ VÝHRA	JMÉNO SPISOVA- TELE PAVLA
CHEM. ZN. CÍNU			TEXTOVÁ ZPRÁVA ZKR. PONURÁ				SVAZ MĚST A OBCÍ ČR ZKR.			
OBLUDA							REMÍZA V ŠACHU OBYVATEL- STVO			
JEDNOTKA ELEKTRIC- KÉHO ODPORU				HAZARDNÍ HRA ŠPANĚL						
ZNAČKA ŠVÉDSKÉHO AUTOMOBILU					KINA FOLKOVÝ ZPĚVÁK			ASJSKÝ SOKOLIK		DOMÁCÍ ROHATÁ ZVÍŘATA
	POHYBOVÉ ÚSTROJÍ KYSELÁ POCHUTINA					POHÁDKO- VÁ BYTOST HASNICE				
MALÝ OHON							MPZ SLOVINSKA FIBICHOVA SKLADBA			
CHEM. ZN. KOBALTU			TOVARYŠ ZASTAR. ZPĚVNÝ HLAS					AMPÉRZÁVIT MÍSTO SPOJENÍ PROVAZŮ		
ZNAČKA ČESKÝCH ELEKTRO- SPOTŘEBIČŮ				ZRNA JECMENE BEZ SLUPKY OHMATÁNÍ						
KORPUS					PŘEDLOŽKA INICIÁLY EKONOMA RAŠINA				2. DÍL TAJENKY	SEVERSKÉ JMÉNO
	SLÁPOTA	STAV BEZ SVĚTLA TATRANSKÝ NÁR. PARK				JIDELNÍ LÍSTEK POZOR- NOST				
STŘEDA ZKR.			NĚMECKÁ TV STANICE SEVEŘAN				KRÁL ZVÍŘAT ČAR LÁTKY			
BOJOVÉ VOZIDLO					ZN. AMPÉR- HODINY SNÍŽENÝ TÓN D			INICIÁLY HOKEJISTY ELIÁŠE VLASTNIT		
OSOBNÍ ZÁJMENO				DIVADELNÍ HRA TOHO ČASU ZKR.						OZNAČENÍ NAŠICH LETADEL
SMUTEČNÍ OZNÁMENÍ						VÝTVOR				
INICIÁLY FOTBALISTY PANENKY			ČESKO- SLOVENSKO ZKR.			ČÁST MALÝCH ÚST				

Zajímavosti

Jak poznáte dobře načepované pivo, které vám bude chutnat

Co se týče piva, existuje několik jednoduchých zásad. Když se jimi budete řídit, vždy poznáte, kde ho opravdu umí čepovat a kde si raději dát jen vodu.

Pivo se vždy hodnotí podle toho, jak drží pěna a jak kroužkuje. Piva se nemusíte ani napít, abyste poznali, zda je kvalitní a správně načepované.

Základem je prohlédnout si dobře pěnu. Pokud je bohatá, světlá, bez pórů a vypadá téměř jako šlehačka, jste na správné adrese. Pěna v těch nejlepších restauracích vydrží klidně i pět minut.

Pivo nesmí řetízkovat

Kromě pěny vás na sníženou kvalitu mohou upozornit i bublinky. Pivo není perlivý nápoj a bublinky do něj tudíž nepatří. Ať už objevíte bublinky přilepené na skle nebo vznášejících se v takzvaných řetízcích ode dna, je to špatně.

Bublinky jsou mikroskopická zrníčka prachu, která zůstala na sklenici a po načepování je obalila tekutina.

Varováním pro vás může být na první pohled i špinavý výčep. Stejně tak, jako je čistá kuchyň důležitá pro přípravu kvalitního jídla, je tomu tak i s výčepem.

Čistou sklenici poznáte podle kroužků

Jakmile se piva napijete, na sklenici by se vám měly tvořit kroužky. Právě ty jsou ukazatelem čistoty. Pokud byla sklenice pečlivě umytá a čistá, zbytky pěny se vám po jejím obvodu budou usazovat v kruzích.

Špinavé trubky odhalíte snadno

Pokud v restauraci nečistí trubky, poznáte to snadno. Tento prohřešek se projeví, jak na aromatu, tak na vzhledu. U takto natočeného piva vidíte zákal, usedlinu, která by tam neměla být, pokud to není druh, který to vyžaduje, jako například kvasnicové pivo. Aroma piva

pak připomíná zatuchlý hadr. Někdy se těmto pivům říká i "padané" podle kalu, který postupně sedá ke dnu.

Zkušený výčepník načepuje pivo do deseti vteřin, takzvaně na hladinku, tedy na jeden zátah. Postupy čepování piva se ovšem liší v závislosti na pivovaru. Každý si určuje, jak správně načepovat právě ten jeho mok.

Mlíko, čochtan aneb pivní názvosloví

Jeden druh piva může chutnat pokaždé jinak. Záleží na tom, jak ho vrchní načepuje. Tím, jak pootevřeme pípu, ovlivníme obsah oxidu uhličitého v načepovaném pivu a s ním i chuť a říz, který pivo bude mít.

Druhy piva podle způsobu jeho čepování

Hladinka	Jde o rychlý způsob čepování, kdy je pivo načepováno na jeden zátah.
Šnit	Druh čepování používaný při degustacích, je naplněna pouze část sklenice.
Mlíko	Do sklenice je natočena pouze pěna, pivo tak má nízký obsah oxidu uhličitého a je tak jemnější.
Čochtan	Do sklenice je načepováno pouze pivo bez pěny.

Zpracovala: **Mirka Schullerová**

Největší záhady Česka

(Zaslal Karel Vaňas, čerpáno z knihy *Neuvěřitelné jevy a podivuhodné bytosti*)

světského stavu si na Rabí, jako do nedobytného trezoru, ukládali zlaté i stříbrné klenoty, drahé kameny, skvostné oděvy a další cennosti.

Jenže Žižka hrad za poměrně krátkou dobu dobyl. Husité tam dopadli sedm mnichů, které na nádvoří upálili. Všechny poklady uskladněné na Rabí husité snesli na jednu hromadu a spálili. Nechali si pouze peníze a koně.

Co ukrývá hrad Rabí?

Na hradě Rabí jsou prý dodnes uschované poklady. Největší historické popularity se šumavskému hradu Rabí dostalo za husitských válek. Aby také ne, vždyť právě zde Jan Žižka přišel o druhé oko. Žižkova tradice žila na Rabí hodně dlouho. Ještě koncem 19. století si lidé mysleli, že si na Rabí slavný vojevůdce uschoval poklad, a hledali jej...

Roku 1783 dokonce hledači pokladů na hradě slídili tak zuřivě, že podkopali hradní věž, která se sesula. Historka o pokladu snad souvisí s prvním Žižkovým obléháním hradu v roce 1420.

Když totiž neohrožený husitský vojevůdce dobyl kláštery v Nepomuku a v Milevsku, rozšířila se po celém prácheňském kraji panika. Lidé duchovního i

Při druhém obléhání Rabí v červenci 1421 přišel Žižka o své jediné zdravé oko. Husité se pak prý strašně mstili po okolních vsích.

Pověsti o Žižkovi či velkých pokladech ale nejsou jedinými, které se vážou k Rabí. Jedna zvláštní vypravuje o tom, že Rabí bylo spojeno vzdušným mostem s hradem Práchní. Na Rabí prý také prováděl pokusy jakýsi německý alchymista, který hledal kámen mudrců.

Prapodivné zvěsti se kdysi šířily i kolem hradní studny. Současníci ji označovali za div světa. Aby také ne, vždyť kvůli ní bylo nutné prokopat celou skálu, na níž hrad stojí. Studna budila všeobecný údiv. Ze dna se ozývalo zvláštní šumění, jako kdyby tam tekla voda, a časem se v ní začaly objevovat pekelné obludy.

Proto lidé do okolní skály vytesali kapličky, ze kterých prý zase zářilo zlato a stříbro. Obyvatele hradu zajímalo, odkud se ve studni bere voda a má-li studna nějaký výtok. Proto jednoho dne spustili do studny kachnu, které na krk uvázali červenou stužku. Po nějaké chvíli vyplavala na rybníce u sousední obce Žichovice.

Sklářské humoresky – příspěvek od pana Jardy z Pretorie

K podniku patřila i malá huť Polevsko. Proti ostatním hutím s tradičními pánovými pecemi tato huť měla malou kontinuální vanu s ručním nabíráním a třisměnným provozem, kde se vyráběly na poloautomatických strojích malé flakonky a různé kelímky pro voňavky a krémy. Pro pravé sklářské mistry byla tato práce "pod jejich důstojnost", a tak tam byli zaměstnání převážně jen minimálně zaškolené pracovní síly, a mezi nimi hodně cikánů (pardon, tehdy pojem Róm ještě neexistoval). Byla to prostě "průserářská" huť - ať mi "krasoduchové jazyka českého" laskavě tento termín prominou, lépe se to vsukne vystihnout nedá! Kromě mnoha technických problémů bylo třeba řešit velmi často i problémy personální, které sice do mé pracovní náplně nepatřily, ale zatažen jsem do nich byl, proti své vůli, velmi často také. A častokrát jsem byl nucen zasáhnout ve prospěch této cikánské komunity. Jednou za mnou v hutě

přišel jeden z nich, starší chlapík, jakýsi cikánský "mistr" nebo předák, a říká mi: "Pane inženýre, vy se nás, cikánů, často zastáváte, já příští sobotu v dolní hospodě vdávám dceru, a já vás zvu na svatbu. Přijdete?". Tak, a co teď? Snažil jsem se mu vysvětlit, že každou sobotu odjíždím domů do Prahy. A také jsem znal pověst hospody, ve které se svatba měla konat, kde pračky na nože a břitvy byly spíš pravidlem než výjimkou, speciálně po výplatě. Když jsem ale viděl jeho smutnou tvář, slíbil jsem mu, že tedy přijdu. On na to povídá: "Já vím, vy se nás možná bojíte, ale já vám ručím za to, že na svatbě mé dcery žádné rvačky nebudou. O to se postarám! A aby jste se nebál, můj starší syn vám bude dělat stráž - toho znáte!". Toho jsem opravdu znal, pracoval v hutě jako kmenař, chlap lamželezo, určitě přes 100 kg "živé" váhy, pro něhož nést stokilový pytel se sodou byla hračka! Tak tedy jsem v onu sobotu dorazil.

Okamžitě jsem byl představen všem přítomným a můj svatební dar byl vystaven na čestném místě! A byla to tedy opravdu "Svatba" s velkým S - kam se hrabe svatba barona Barinkaye z operety "Cikánský Baron" od Jeníka Pštrosa, alias Johanna Strause! Nevěsta v bílé svatební toaletě, za níž by se určitě nemusela stydět leckterá filmová hvězda, ženich v předpisovém smokingu s motýlkem, ba i ostatní hosté oblečení, jak se patří! A můj "čestný strážce" se mnou všude chodil, dva kroky za mnou, ba dokonce i na záchod! Po celou dobu svatby se nestalo nic nepatřičného, vše proběhlo v klidu. Když se pomalu hosté začali rozcházet, šel jsem nevěstě a ženichovi popřát štěstí do společného života, a jejímu otci jsem šel poděkovat za pozvání, a chtěl jsem také odejít. A on to komentoval: "Tak vidíte, že to všechno proběhlo v klidu - nejsou všichni cikáni jen rváči a opilci, jak se o nás tvrdí!".

JEDNO POZAPOMENUTÉ A NEDŮLEŽITÉ VÝROČÍ -

100 LET OD SMRTI SPISOVATELE KARLA MAYE

Příspěvek od pana Jardy z Pretorie

Každá mladá generace má své idoly a hrdiny. Pro tu nejmladší je to třeba Harry Potter s celým tím seriálem kasa-filmů, pro generaci o něco starší třeba James Bond nebo Superman. Pro nás všechny, t.j. pro ty "poněkud dříve narozené", to byly postavy z knížek Karla Maye. Ať už to byl nepřemožitelný Old Shatterhand se svým pokrevním bratrem Vinnetuem z příběhů z Divokého Západu, a nebo stejně

nepřemožitelný Kara ben Nemsí a jeho přítel Hadži Halef Omar ben Hadži Abdul Abbas ibn Hadži Davud al Gossarah z oblasti Orientu, všichni jsme hltali tyto jejich dobrodružství. Často jsme je četli dokonce i ve škole potajmu pod lavicí, a všichni jsme si v duchu přáli být na jejich místě a prožívat stejná dobrodružství! A mohu prohlásit, že to nebyla výhradně jenom klukovská četba, znám celou řadu, tehdy dívek, nyní seriousních

"ladies", které to četly tehdy s chutí s námi. Česká televize, jinak skoupá na podobné pořady, uspořádala v březnu speciální pořad o K. Mayovi, ve kterém se celá řada osob z literárního a veřejného života přiznala, že tyto knížky četli, a měli je rádi! Dobře, celá řada lidí zná tyto knihy a četla je, ale kolik z těchto čtenářů zná smutné a těžké životní osudy tohoto jak milovaného, tak stejně hanobeného a pomlouvaného spisovatele. Karel

Friedrich May se narodil 25. února 1842 v malé vesnici Ernstthal/Hohenstein na saské straně Rudohoří jako páté ze 14 dětí, z nichž pouze on a jeho 3 sestry se dožili dospělého věku. Jeho otec, Heinrich August May (1810 - 1888), byl velmi chudý domácí tkadlec, tak jako všichni muži v této oblasti. Krátce po svém narození Karel těžce onemocněl a na 4 roky oslepl, protože na dobré lékařské ošetření v rodině nebyly peníze. Vyléčen byl teprve až když jeho matka Christiane (1817 - 1885) se na přimluvu místního soudce Layritze začala učit v Drážďanech na porodní asistentku, a doktoři ze soucitu se bezplatně ujali jeho léčení. V tomto ranném dětství měla na malého Karla největší vliv babička z otcovy strany, Johanna Kretschmarová (1780 - 1865), která byla, na místní poměry a dobu, poměrně velmi vzdělaná. Podle nějakých zděděných knih mu vyprávěla celou řadu orientálních pohádek, zejména tu o bájně zemi Džinnistanu, do které se lze dostat z Ardistanu pouze projitím "Kovárny ducha". Tento námět May později zpracoval ve svém cyklu "V říši stříbrného lva". Po vyléčení, už na místní obecné škole prokazoval neobyčejné nadání. Hodně četl, a kromě normálního učení, dostával hodiny hraní na varhany, piana a houslí, ba dokonce i harmonie a komponování, od místního kantora Straucha. Spolu s několika bohatšími dětmi se též přiučoval anglicky a francouzsky. Po ukončení obecné školy chtěl pokračovat na gymnasiu, ale na to nebyly v rodině prostředky. Proto v r. 1856 složil přijímací zkoušku do královského prosemináře ve Waldenburgu. Z tohoto semináře byl r. 1859 vyloučen na základě udání jednoho spolužáka, že prý chtěl ukrást pár lojových svíček. Odvolal se na ministerstvo kultury, jeho odvolání bylo vyhověno a bylo mu povoleno dokončit studium na semináři v Plauen. Tam též složil učitelské zkoušky a nastoupil místo nejdřív na městské škole v Glachau, později v tovární škole firmy Colbrig & Claus v Altchemnitz. Tam se v r. 1862 stala následující příhoda, k níž cituji versi K. Maye z jeho vlastní autobiografie "Ich" ("Já") z r. 1908. (Tato autobiografie byla vydána v Čechách po prvé v r. 1939 nakladatelstvím Toužimský a Moravec v Praze pod názvem "Vyznání", v rámci souborného vydání Mayových spisů. Po druhé byla

vydána v r. 1992 nakladatelstvím Olympia v Praze pod názvem "Já, náčelník Apačů"). Cituji: "Učil jsem na tovární škole a bydlel jsem v jednom pokoji a jedné ložnici s účetním. Ten měl předtím obě místnosti pro sebe a zlobil se proto na mě. Byl velmi zámožný. Měl dvoje hodinky - jedny nové, dobré, a jedny staré, velmi laciné, které už nepotřeboval. Visely nepoužité na stěně. Nabídl mi je ke koupi. Odmítl jsem, protože jednak jsem neměl peníze, a jednak časem jsem si chtěl koupit nové. Na to mi účetní sám navrhl, abych si ty staré hodinky do školy půjčoval, protože musím být přesný. Každý den jsem si je před odchodem do školy strčil do kapsičky a po návratu ze školy věšel zase na hřebík. Později jsem to občas neudělal. Nakonec jsem si je bral i na vycházky, a věšel je na místo až večer, po návratu. Pak přišly Vánoce. Oznamil jsem účetnímu, že svátky strávím u rodičů, a rozloučil jsem se s ním, protože jsem se po vyučování nechtěl vracet do bytu, ale hned odjet. Těšil jsem se na prázdniny tak, že jsem docela zapomněl vrátit účetnímu hodinky. Když jsem si všiml, že je mám v kapse, bylo mi to docela lhostejné. Nebyl jsem si vědom ničeho nečestného. Sotva jsem přišel domů, zatkl mně četník, kterého za mnou vyslali. Dopravili mne k vyšetřujícímu soudci do Chemnitz. Vánoce jsem místo u rodičů strávil pod zámkem. Byl jsem odsouzen k 6 týdnům vězení." Po propuštění z vězení se May vrátil k rodičům. Navenek se zdál normální, pracoval, vyučoval hudbu a cizí jazyky, komponoval, ba dokonce sestavil malou kapelu. Začal také psát, nejprve malé humoresky a pak vesnické příběhy, které s úspěchem uveřejňoval v různých novinách. Ale uvnitř v něm hlodal pocit křivdy z nespravedlivého odsouzení. On sám, období 1862 - 1874 nazývá "doba v propasti" a nebo "doba temna". Tvrdí, že se v jeho vědomí ozývají temné hlasy, navádějící ho k pomstě na společnosti a zlým činům. V r. 1865 se dostává do Lipska, kam ho zavedlo jednání s jakýmsi divadlem. Tam nakoupil kožešiny a zmizel s nimi bez zaplacení. Byl chycen a odsouzen ke 4 rokům vězení. Trest si odbyl v zemské věznici ve Zwickau. Ve věznici si ho všiml dozorce Göhler, který vedl vězeňskou kapelu a použil ho jako hráče na lesní roh. Když zjistil, že May umí i skladby aranžovat, okamžitě to hlásil katolickému katechetovi, který ho přijal mezi

kostelní zpěváky. Kromě toho se stal pomocníkem vězeňského inspektora, který mu umožnil přístup i do knihovny úředníků a i ke knihám mimo věznici. Zde začala Mayova systematická příprava na dráhu spisovatele důkladným studiem zeměpisu, národopisu a cizích, i exotických jazyků. Z vězení byl propuštěn r. 1868. Vrátil se opět domů do Ernstthalu. Navštívil několik nakladatelů a vyjednal s nimi vydání několika rukopisů, které napsal ve vězení. Vybral si honoráře a podnikl delší cestu do ciziny. Ve své autobiografii slibuje, že v jejím druhém díle napíše kde byl, ale tento druhý díl už, vzhledem ke své smrti, bohužel nenapsal. V tu dobu se v okolí přihodilo několik vloupání a požárů, u nichž pachatel nebyl zjištěn. Když se May vrátil z cesty domů, veřejné mínění bylo, že zločiny provedl on. Byl proto, jako recidivista, okamžitě zatčen. Neschopný advokát u soudu ho nedokázal obhájit, a tak byl r. 1870 znovu odsouzen na 4 roky káznice a 2 roky policejního dozoru. Trest nastoupil do věznice ve Waldheimu. Vězeňský kostel ve Waldheimu měl protestantskou i katolickou část. Katolický katecheta Kochta (zemřel r. 1886) působil i jako varhaník. Pro přibývajících církevních povinností si potřeboval najít nového varhaníka. Vybral si Maye, který obstál při zkoušce před ředitelem věznice. Během pobytu ve věznici vzniklo vřelé přátelství mezi Mayem a tímto katechetou a byl důvodem k dosti silnému příklonu Maye ke katolicismu, i když na katolickou víru oficiálně nepřestoupil. Jak říká sám: "Katolické církvi jsem za šlechtnou pohostinnost, kterou 4 roky prokazovala mně, jako protestantovi, poděkoval jediným Ave Maria, které jsem napsal pro svého Vinnetua". (Použito ve čtvrtém díle Vinnetua - Do věčných lovišť). Ve vězení psal další spisy a posílal je rodičům. Ti pak zprostředkovali styk s nakladateli. Nechtěl psát nakladatelům přímo, aby se už teď dozvěděli, že autor spisů je ve vězení. V tu dobu přišel za Karlovým otcem nakladatel Heinrich Gotthold Münchmeyer (1836 - 1892), seznámil se s ním, a tak se mu dostaly do rukou Mayovy rukopisy. Přečetl si je - některé mu připadaly příliš vznešené, jiné se mu líbily. Požádal, aby je směl vydat, a dostal k tomu svolení. V květnu r. 1874 se May vrátil z věznice domů. Krátce na to ho navštívil osobně Münchmeyer i se

svým bratrem, a přemlouvali ho, aby u nich vydával své spisy. Dokonce mu nabídli místo redaktora v jejich nakladatelství. May k tomu svolil. Za krátkou dobu v nakladatelství zjistil, že nakladatelství vydává jenom literární brak a nemravnosti (dnes bychom řekli pornografii), a tak rychle z nakladatelství odešel a začal vydávat své spisy - jak je on sám nazývá - cestopisy - v katolickém nakladatelství K. Pusteta v Regensburgu. Po odchodu z nakladatelství se vydal opět na cesty. Po návratu z cesty se oženil 17. srpna 1880 s Emmou Pollmerovou z Hohensteinu. V tu dobu byl už May populárním spisovatelem a jeho knihy se dost prodávaly. V r. 1882 za ním přišel opět Münchmeyer, jehož nakladatelství stálo před krachem, a prosil ho, aby pro něj sepsal nový román. Na naléhání své ženy, která se cele postavila na Münchmeyerovu stranu, svolil. Bohužel si nenechal sepsat řádnou smlouvu, ba ani nedostával korektury tisku ke schválení a své rukopisy zpět, takže Münchmeyer si upravil román podle svého "brakového" stylu. Následkem toho se rozpoutala proti Mayovi štvance v tisku, že píše nemravnou a brakovou literaturu, že ji píše několikrát trestaný recidivista a tudíž jeho knihy jsou nevhodné a

nebezpečné pro mládež, ba i že se z této brakové literatury stal dokonce milionářem a pod. Dokonce mu bylo vytýkáno i přestoupení ke katolicismu (velký morální hřích v luteránském Německu na přelomu století). Od té doby se musel May těmto útokům bránit články v tisku, ba i četnými soudními procesy, které se velice protahovaly aniž by něco vyřešily, a znepříjemňovaly Mayův život prakticky až do jeho smrti. V r. 1883 se Mayovi přestěhovali do Drážďan. Od r. 1890 podnikl May několik delších cest, tentokrát dokumentovaných. Ta první vedla do Orientu, se svou ženou a přáteli, manželi Plöhnovými. Tato cesta se opakovala ještě v r. 1900. Po návratu, po nějakém čase se s manželkou rozvedli (datum rozvodu v autobiografii není uvedeno), protože Emma Mayová se stále stavěla na Münchmeyerovu stranu, a dokonce zničila některé dokumenty, které May potřeboval ke svým soudním procesům.. Další důvod k útokům na Maye - rozvod v luteránském Německu! V r. 1908 podniká svou poslední velkou cestu, tentokrát do Ameriky. Po smrti přítele Richarda Plöhna se May znovu oženil, s vdovou po svém příteli, Klárou (datum svatby není opět uvedeno), která Mayovu smrt 30. března 1912 přežila. Zemřela 31.

prosince 1944. Po Mayově smrti založila r. 1913 "Nakladatelství K. Maye" spolu s Dr. E.A. Schmidem, pro něž musela některá vydavatelská práva draze vykoupit. V jejich souborném vydání je uvedeno 74 Mayových spisů! Na závěr se nemohu ubránit jedné osobní vzpomínce. V první půli 60.ých let jsem se dostal na zájezd do Drážďan a Míšně. Když jsme z Drážďan odjížděli, vzpomněl jsem si, že při cestě leží městečko Radebeul, kde ve své vile dožil Karel May svůj pohnutý život. Přemluvil jsem vedoucího, abychom se tam zastavili. Dalo to trochu vyptávání a dohadování (ten pravý saský dialekt je skoro tak nesrozumitelný jako bavorština), ale nakonec jsme to našli. Před námi stála docela pěkná vila, na jejímž průčelí byl dost velký štukový relief "Villa Shatterhand". V této vile byly tehdy nějaké jesle nebo mateřská škola, ale v prvním poschodí byla pietně zachována původní Mayova pracovna, kde na zdi za psacím stolem visela tolikrát popisovaná, stříbrem pobitá, "Vinnetuova" puška. A na zahradě vily je postaven dřevěný srub, ve stylu trapperských srubů. Uvnitř byly vystavené různé indiánské oděvy, nástroje a zbraně, a samozřejmě prodej barevných diapositivů pro turisty.

Recepty

Ciabatta

400 g hladké mouky
20 g droždí
200 ml teplé vody
1 lžička extra panenského olivového oleje
14 černých oliv, pokrájených na čtvrtky
2 lžičky soli

Do mísy prosejeme mouku, přidáme rozdrobené droždí, olivový olej, sůl a teplou vodu. Nemáme-li zaručeně čerstvé droždí, připravíme si nejprve z droždí, špetky cukru a vlažné vody kvásek. Promícháme a na pomoučeném vále důkladně asi 10 minut propracováváme. Těsto přikryjeme a necháme na teplém místě kynout až do zdvojnásobení objemu, což bude trvat asi hodinu. Na vále potom těsto rozdělíme na dva díly, roztáhneme na placky (asi 30 x 15 cm), poklademe olivami (olivky můžeme vynechat) a placky přeložíme, čímž vytváříme ciabatty. Pečivo potřeme olivovým olejem a necháme asi 20 minut na pečícím papíru na plechu kynout. Pečeme v předehřáté troubě asi 20 minut při teplotě 220 stupňů. Dobře upečená ciabatta musí, když na ni zaťukáme prstem, znít dutě. Upečené ciabatty necháme vychladnout na mřížce, aby nenavlhly.

Černé olivy můžeme nahradit zelenými olivami, proužky slaniny nebo šunky, na proužky nakrájenými sušenými rajčaty, italskými bylinkami, vlašskými ořechy - podle naší chuti.

Housky

1 kg mouky (může být i celozrnná), 5-10 dkg tuku - raději méně, 6 dkg cukru nebo i méně - dle chuti, 1 kostka kvasnic, 1 žloutek, půl litru teplého mléka, 2 lžičky soli. Kvasnice rozděláme s trochou teplého mléka a všechny suroviny smícháme. Necháme kynout cca 2 h, vážeme ze tří proužků housku, tu potřeme zbylým bílkem a posypeme mákem a solí, příp. sezamem. Pečeme na 160 st.C dozlatova (cca 20 min.).

Glazování - mašlování

Před pečením můžeme pečivo potřít, aby byla krásně vybarvená a lesklá kůrka

Čím potírat?

Voda - tak voda nám moc lesku nepřidá, ale pečivo bude lépe vybarvené

Vaječný bílek smíchaný s trochou vody - docílíme tak světle hnědé kůrky a je ideální pokud chceme pečivo zdobit semínky, ta krásně drží

Olivový olej - pečivo bude lesklé a bude lehce vonět po olivách

Olej - lesklá světle hnědá kůrka

Máslo - lesklá světle hnědá kůrka

Kukuřičný škrob s vodou (musí se mírně povařit, až zesklotí)

- lesklá tvrdá zlatá kůrka

Sójová moučka s vodou - světle hnědá kůrka (ideální pro lidi, co trpí alergií na vejce, mléko...)

Med - velmi tmavá lesklá kůrka

Vejce - lesklá zlatá kůrka

Vaječný žloutek - lesklá tmavě zlatá kůrka

Vejce smíchané s cukrem - vhodné např. na loupáčky

Smetana - lesklá tmavě zlatá kůrka

Mléko - lesklá zlatá kůrka

Velice oblíbený je žloutek smíchaný s mlékem

Pokud máme radši rustikálnější vzhled chleba, použijeme pouhé poprášení moukou

Jak uchovávat pečivo a chléb

Pro uchování chleba a zachování čerstvosti je nejlepší zabalit chléb do bavlněného či plátěného pytlíku nebo uložit do proutěné ošatky a přikrýt plátnem. Tyto způsoby uskladnění umožní chlebu dýchat a uchovají ho jako měkký a chutný několik dní.

Ovšem záleží na zvolených surovinách v těstě. V zásadě pečivo z mléka, kefíru a pod. si udrží delší vláčnost, než pečivo z vody.

Pro prodloužení trvanlivosti, ale taky snížení drobivosti je dobré bez ohledu na recept přidat do těsta bramboru - strouhanou čerstvou nebo vařenou, sušenou bramborovou kaši, otruby, nebo trochu oleje.

Jak uchovávat rohlíky

Rohlík vydrží čerstvý cca 6 hodin, poté vysychá a ztrácí chuťové vlastnosti. Ideální pro uchování rohlíků je uložení do mikrotenového sáčku, v němž nevyschne a zůstane požitelný až 1 den.

Zamrazení chleba

Chléb, který nespotřebujeme, můžeme nakrájet na plátky, které prokládáme pergamenovým papírem (není nutné), potom zabalit do igelitu a uložit do mrazáku. Po vyjmutí (třeba po týdnu) a přendání do čistého igelitu, chléb rychle rozmrzne a je jako čerstvý.

Zpracovala: Mirka Schullerová

Zdraví

Jak nám příznaky odhalují co v těle chybí

Podívejte se, je to zajímavé... po dosažení určitého věku máme téměř všechny z těchto příznaků způsobených nedostatkem potravin uvedených zde:

1. Obtížnost hubnutí

Co chybí: esenciální mastné kyseliny a vitamíny
Kde získat: lněná semena, mrkev a losos - mimo specifických doplňků

2. Zadržování tekutin v těle

Co chybí: ve skutečnosti je to nerovnováha mezi draslíkem, fosforem a sodíkem
Kde získat: kokos, olivy, broskve, švestky, fíky, mandle, vlašské ořechy, špenát, koriandr, lněné semínko a doplňky

3. Sladké nutkání

Co chybí: nedostatek chromu

Kde získat: celá zrna, ořechy, zrní, banán, špenát, mrkev + doplňky...

4. Křeče, bolesti hlavy

Co chybí: draslík a hořčík
Kde získat: banány, ječmen, kukuřice, mango, broskve, třešně, pomeranče a vody

5. Střevní potíže, plynatost, břišní nadýmání

Co chybí: živé lactobacilly
Kde získat: zakysaná smetana, jogurt, ...

6. Špatná paměť

Co chybí: acetylcholin, inositol
Kde získat: sojový lecitin, vaječný žloutek + doplňky

7. Hypotyreóza (způsobuje zvýšení tělesné hmotnosti bez zjevného důvodu)

Co chybí: jód

Kde získat: mořské řasy, mrkev, olej, hrušky, ananas, mořské ryby a mořské soli

8. *Lámavé vlasy a slabé nehty*

Co chybí: kolagen

Kde získat: ryby, vejce, libové maso, želatina + doplňky

9. *Slabost, malátnost, nevolnost*

Co chybí: vitamíny A, C, E a železa

Kde získat: zelenina, ovoce, libové maso a doplňky

10. *Vysoký obsah cholesterolu a triglyceridů*

Co chybí: Omega 3 a 6

Kde získat: sardinky, losos, avokádo, olivový olej

11. *Sklíčenosti, apatie, smutek, zlost, nespokojenost, deprese, přání smrti*

Co chybí: Peníze, moji drazí, peníze!!!

Kde získat: ...to kdybych věděl, neměl bych všechny tyto příznaky

Příspěvek od pana Karla Vaňase

Kultura

Diktátor

Délka (min.):100

Režisér: Larry Charles

Hrají: Sacha Baron Cohen, Anna Faris, Ben Kingsley, John C. Reilly, Megan Fox

Země původu / Rok: USA 2012

Jmenuje se Aladdin a od smrti Kim Čong Ila je považován za posledního mohykána mezi diktátory. Komik a mystifikátor Sacha Baron Cohen si po kazašském Boratovi a rakouském Brunovi navlékl mužný plnovous a spolu s ním masku neomezeného vládce zemičky jménem Wadiya, kterou chce ze všech sil zachránit před demokracií. Takového borce by chtěl mít za svého prezidenta každý. Dominuje ve všech oblastech lidské činnosti, a přesto je schopen večer po vladaření najít čas a energii na porci kvalitního sexu s libovolnou hollywoodskou herečkou, která je ochotná do jeho subsaharského ráje zavítat. Hvězda Transformers Megan Fox by mohla vyprávět. Ke svému lidu se chová jako milující otec, jenž ví, že je škoda každé rány, která padne vedle. I proto tak rád vynáší rozsudky smrti, většinou ve formě setnutí mečem. Tradice se musí dodržovat, i když se právě snažíte vyvinout vlastní jadernou bombu. Na světě jsou ale i země, které nebezpečí demokracie neodolaly, a jejich představitelé se rozhodli pozvat .

Zpracovala: Mirka Schullerová

HUMOR

To se nedá vymyslet,to se musí zažít !!!!

Snad všichni jsme zažili špatný rande, ale tohle je něco ...!!

V Anglii vyhlásili soutěž o nejtrapnější první schůzku. Vítězka popsala svůj zážitek. A bezkonkurenčně vyhrála!

Řekla, že to bylo uprostřed zimy ... Sněžilo a byl pěkný mráz a kluk ji vzal na lyžování do hor.

Byl to denní výlet (ne přes noc).

Neznali se – koneckonců. Byla to zábava, ale nic se celkem nedělo do chvíle, kdy se pozdě odpoledne vydali na cestu domů.

Sjížděli autem z kopců, když si postupně začala uvědomovat, že si neměla dávat to extra kafe. Byli asi hodinu daleko od nejbližšího záchodu a v úplné pustině !

S rozpaký se mu svěřila. Společník jí navrhol, ať to zkusí vydržet, což na chvíli fungovalo.

Naneštěstí, kvůli těžkému sněhu a následné pomalé jízdě, se dostala do bodu, kdy už se to nedalo vydržet - a tak buď ke krajnici ... a nebo u jeho auta.

Zastavili a ona se rychle odplížila za auto, strhla si kalhoty - a začala.

V hlubokém sněhu se jí špatně držela rovnováha, tak se opřela půlkou zadku o nárazník, aby sebou nepraštila.

Společník stál na druhé straně auta a dával pozor na silnici - byl to opravdový gentleman a ani ho nenapadlo se juknout. Jediné na co myslela, byla ta úleva v této poněkud ostudné situaci.

Nicméně hned jak skončila, začala si být vědoma jiného pocitu. Ohnula se, aby si natáhla kalhoty a zjistila, že je pevně přilepena k tomu nárazníku.

Myšlenky na jazyk mrazem přilepený k zábradlí jí vstoupily do hlavy, jak se marně pokoušela oddělit svou kůži od ledového kovu .

Rychle začínalo být jasné, že díky extrémní zimě má na krku úplně nový problém.

Zděšena trapností situace a přesto si vědoma i humornosti té chvíle, odpověděla na otázku společníka, "proč jí to tak dlouho trvá", že jí bohužel přimrzla jedna půlka k autu a že potřebuje pomoc !

Jak obcházel auto, tak se pokoušela zakrýt svetrem a jak se tak dívala úpěnlivě do jeho očí, on se začal hrozně smát.

Ona se také začala hihňat a když se konečně uklidnili, začali to dilema řešit. Čelili v této hystericko - komické situaci opravdovému problému.

Oba souhlasili, že potřebují asi něco horkého, aby osvobodili její chladnoucí pozadí ze zajetí ledového kovu !

Mluvíc o tom, co jí původně dostalo do tohoto problému, pochopili, že tímto způsobem jej také musí řešit.

Takže, jak se dívala odvráceným směrem, její nový nápadník jí na prvním rande "odčůral" půlku zadku od nárazníku.

A jak jejich první "trapné" rande skončilo?!? -

Stal se jejím manželem a seděl vedle ní při soutěži, kde bezkonkurenčně

vyhrála!!!

Příspěvek od pana Karla Vaňase

Správná řešení

Křížovka:

Nehas, co tě nepálí.

Čeština:

U sloves v přítomném čase píšeme vždy měkké i / í !

Kdo to ví, hlásí se. Myslím si, že se mýlíš. Na podzim kreslíme ovoce a barevné listí. Přísloví praví, že sytý hladovému nevěří. Sotva rybník zamrzne, kluci na něm bruslí. Vosí bodnutí bolí. Při vstupu do místnosti pozdravím přítomné. Musíme si pospíšet, aby nám vlak neujel. Na chodbě visí obrazy. Zahradník sází salát a kedlubny. Mluvíš skutečně pravdu? Mnohý pták v zimě hladoví. Někteří lidé si myslí, že všemu rozumějí. Nemocní trpí při změně počasí. Neprosíte zbytečně, rádi vám pomůžeme.